



„Светлината, която изгубихме”, Джил Сантополо

(откъс)

Понякога предметите сякаш са живи свидетели на историята. Представях си, че дървената маса, около която се събирахме за Шекспировия семинар на Крамър през последната година от следването, е връстница на самия Колумбийски университет – как стои в това помещение още от 1754 г. и как с течение на вековете краищата ѝ са се изгладили от лактите на студенти като нас, което, естествено, няма как да е истина. Аз обаче си я представях така. Също и студентите, които са седели около нея по време на Американската война за независимост, на Гражданската война, на двете световни войни, на войните в Корея, Виетнам и Персийския залив.

Странно, но ако сега ме попиташ кой още беше с нас в онзи ден, едва ли бих могла да ти отговоря. Навремето виждах лицата на всички съвсем ясно, но след тринайсет години помня само теб и професор Крамър. Не се сещам даже за името на асистентката, която влетя в стаята със закъснение. След теб дори.

Крамър тъкмо приключваше проверката на присъстващите, когато ти отвори вратата. Усмихна се към мен, докато сваляше шапката с козирка на бейзболния отбор „Аризона Даймъндбекс“ и я пхаше в джоба, а трапчинките ти се мярнаха за кратко. Погледът ти бързо кацна на свободното място до мен, после и ти го последва.

– А вие сте? – попита Крамър, докато ти ровеше за тетрадка и химикалка в раницата си.

– Гейб – отвърна. – Гейбриъл Самсън.

Крамър направи справка в списъка пред себе си.

– Постарайте се да идвате навреме през останалата част от семействата, господин Самсън – каза. – Заниманията ни започват в девет. Всъщност постарайте се да идвате даже по-рано.

Ти кимна, а Крамър подхвана лекцията за основните теми в „Юлий Цезар“ⁱ.



– „Оттук ний можем само/ да спадаме, а нашият противник,/ напротив, се засилва всеки ден.“ – започна той. – „Във плаването на живота има/ момент на прилив, който – щом го хванем –/ понася ни към слава, а – пропуснат –/ оставя ни за цял живот със кил,/ заседнал в плитчини и злополуки.“ⁱⁱ Надявам се всички да сте го прочели. Кой може да обясни какво има предвид Брут за съдбата и свободната воля?

Запомних този пасаж, защото оттогава много пъти съм се чудила дали на нас двамата ни е било писано да се срещнем точно на Шекспировия семинар на Крамър. И дали е въпрос на съдба, или резултат от нашето решение, че останахме свързани през всички тези години. А може да са и двете – хванатият навреме прилив.

При въпроса на Крамър няколко души взеха да прелистват текста пред себе си. Ти приглади къдриците си, но веднага след това те пак се навиха като пружини.

– Ами... – започна ти и моят поглед, както и погледите на всички останали на семинара, се приковаха в теб.

Но така и не успя да довършиш.

Асистентката, чието име не помня, влетя в стаята.

– Съжалявам за закъснението – каза. – В една от Кулите близнаци се заби самолет. Показаха го по телевизията точно когато тръгнах за семинара.

Никой не осъзна колко знаменателни са думите ѝ; даже самата тя не го разбираше тогава.

– Пилотът пиян ли е бил? – попита Крамър.

– Не знам – отвърна асистентката, сядайки на масата. – Изчаках да разбера, но новинарският екип изобщо нямаше представа какво се случва. Казаха, че бил някакъв витлов самолет.

Ако днес се случеше нещо подобно, телефоните на всички щяха да прегреят. Съобщения по Туитър и фейсбук, известия от „Ню Йорк таймс“. Обаче по онова време комуникациите не бяха толкова светкавични и нямаше какво да смути лекцията за Шекспир. Новината мина покрай ушите ни и Крамър



продължи да говори за „Юлий Цезар“. Докато си водех бележки, скришом наблюдавах как пръстите на дясната ти ръка несъзнателно повтарят линиите на дървесните шарки по масата. Захласнах се по палеца ти с нащърбен нокът и накъсани кожички.

Още пазя тая тетрадка – сигурно е в кашона със записките ми от курса по литература, хуманитарни науки и съвременни цивилизации. Сигурна съм, че е някъде там.

Никога няма да забравя какво си казахме на излизане от департамента по философия; макар да не беше нищо особено, целият разговор се е запечатал в съзнанието ми като част от този ден. Заедно заслизахме по стълбите. Не точно заедно, просто един до друг. Въздухът беше чист, небето – ясно, но всъщност всичко вече беше различно. Само дето ние още не го знаехме. Хората около нас говореха един през друг:

– Кулите близнаци са рухнали!

– Занятията са отменени!

– Искам да даря кръв. Знаете ли къде може да се дари кръв?

Извърнах се към теб.

– Какво става?

– Аз съм в източния кампус – отговори ти, сочейки към общежитието. – Дай да отидем и да разберем. Ти си Луси, нали? Къде живееш?

– Хоган – отвърнах. – И, да, аз съм Луси.

– Приятно ми е да се запознаем, Луси. Аз съм Гейбриъл. – Подаде ми ръка. И наскоро сред всичко това аз поех ръката ти и те погледнах, докато се здрависвахме. Трапчинките пак се появиха. Очите ти излъчваха синьо сияние. Тогава за първи път си помислих: „Той е красавец“.

Отидохме в твоята стая и гледахме новините по телевизията заедно със съквартирантите ти – Адам, Скот и Джъстин.

От Кулите близнаци летяха човешки тела, купчините овъглени руини пращаха димни сигнали в небето и сградите рухнаха едновременно. Мащабът на



опустошението ни вцепени. Стояхме вторачени в гледката на екрана, неспособни да свържем случващото се с нашата реалност. Все още не проумявахме, че това става в нашия град, едва на седем мили от мястото, където се намираме, и че онова там са човешки същества. Поне с мен беше така. Всичко ми се виждаше толкова далечно и нереално.

Мобилните ни телефони блокираха. Ти звънна на майка си в Аризона от стационарния в общежитието, за да ѝ кажеш, че си добре. Аз се обадох на нашите в Кънектикът и те настояха да се прибера веднага. От дъщерята на техни познати, която работела в Световния търговски център, до този момент нямало ни вест, ни кост. Братовчедът на друг техен познат точно тогава имал среща в ресторанта „Прозорец към света“, на послед ния етаж на Северната кула.

– По-безопасно е да си далече от Манхатън – каза баща ми. – Ами ако има антракс? Или друго биологично оръжие? Или нервнопаралитичен газ?

Казах на татко, че метрото не работи. Най-вероятно и железниците бяха спрели.

– Ще дойда да те взема – настоя той. – Още сега се мятам на колата.

– Аз съм добре – уверих го. – Тук съм с едни приятели. Всичко е наред. По-късно ще ти звънна пак. – Все още не осъзнавах, че това наистина се случва.

– На мястото на някоя терористична организация – обади се Скот, след като затворих, – по-скоро бих ни пуснал бомба.

– Какво става, мамка му?! – възкликна Адам, докато опитваше да научи нещо повече от чичо си, който работеше в нюйоркската полиция.

– Искам да кажа, че академично погледнато... – опита се да продължи Скот, но така и не успя.

– Млъквай – срязва го Джъстин. – Сериозно говоря, Скот, сега изобщо не му е времето за такива приказки.

– Е, аз ще тръгна – обърнах се към теб. Всъщност тогава изобщо не те познавах. И току-що бях срещнала приятелите ти. – Моите съквартиранти сигурно се чудят къде съм.



– Обади им се – подаде ми телефона ти. – И им кажи, че отиваш на покрива на общежитие „Виена“. Може и те да дойдат, ако искат.

– Там ли отивам?

– Идваш с мен – каза и разсеяно прокара пръсти по плитката ми. Интимен жест, до който се стига чак след като са отпаднали всички бариери, ограничаващи личното пространство. Все едно ядеш от чинията на другия, без да си попитал дали може. И тогава внезапно се почувствах свързана с теб, сякаш твоята ръка върху косата ми беше нещо много повече от случаен жест на неспокойни пръсти.

ⁱ Една от т.нар. римски трагедии на Шекспир, заедно с *Антоний и Клеопатра*, *Кориолан* и др. – Бел. прев.

ⁱⁱ *Юлий Цезар*, Четвърто действие, Трета сцена; всички цитати от Шекспир в книгата са в превод на Валери Петров – Бел. прев.